

Rapportage onderzoek detaillering cultuurlasten gemeenten en provincies, jaarrekening 2017

Rob van der Holst, Harry Wilmink

Datum 6 november 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding	Pagina 2
2. Opzet en uitvoering van het onderzoek	Pagina 2
3. Respons en uitkomsten	Pagina 3
4. Samenvatting en conclusies	Pagina 11

1. Inleiding

Op verzoek van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft het CBS een onderzoek uitgevoerd waarin de cultuurlasten uit de jaarrekening 2017 van gemeenten en provincies in meer detail zijn uitgevraagd dan in de reguliere uitvraag Iv3 (Informatie voor derden)¹ het geval is. De aanleiding voor dit onderzoek is dat de reguliere Iv3-uitvraag voor het ministerie en andere overheden niet voldoende detail biedt om hun beleid op te baseren en te evalueren. Het onderzoek sluit aan op een succesvolle pilot die in 2017 is uitgevoerd onder 25 gemeenten. Met deze pilot is de haalbaarheid van het uitvragen van gedetailleerde gegevens aangaande cultuurlasten van gemeenten onderzocht alsmede de vraag of dit leidt tot kwalitatief verantwoorde resultaten. In bijlage 4 is een rapportage over deze pilot opgenomen.

Het onderzoek is ondersteund door een begeleidingscommissie bestaande uit vertegenwoordigers van het ministerie van OCW (Merijn van Os), het CBS (Rob van der Holst en Harry Wilmink), de Boekmanstichting (Rogier Brom), de VNG (Lydia Jongmans), de gemeenten Den Haag (Anita Zuur), de gemeente Utrecht (Willem van der Sluijs) en de provincie Overijssel (Hero Klinker).

In het onderzoek is gemeenten gevraagd voor de jaarrekening 2017 de lasten te detailleren die in de reguliere uitvraag Iv3 geboekt worden op de taakvelden 5.3 'Cultuurprestatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie', 5.4 'Musea', 5.5 'Cultureel Erfgoed' en 5.6 'Media'. Provincies is gevraagd de posten te detailleren die in de reguliere uitvraag geboekt worden onder 7.1 "Cultuur", 7.2 "Maatschappij" (voor zover bibliotheken en lokale pers en omroep) 7.9 "Cultuur en maatschappij overige lasten" (voor zover betrekking hebbend op cultuur). Vanuit de reguliere uitvraag Iv3 zijn voor gemeenten ook de cultuurbaten in het onderzoek meegenomen die geboekt zijn op de posten 5.3 t/m 5.6 en voor provincies de cultuurbaten die zijn opgenomen onder de post 7.1. Voor de cultuurbaten is echter geen detaillering gevraagd om de administratieve lastendruk voor gemeenten en provincies zo laag mogelijk te houden. De cultuurbaten zijn op dit hogere niveau in het onderzoek meegenomen om de cultuurlasten te salderen met de cultuurbaten. Bij het uitzetten van de vragenlijsten zijn door het CBS zoveel mogelijk zowel de financiële Iv3-deskundigen als deskundigen op het beleidsterrein cultuur benaderd om een zo hoog mogelijke kwaliteit van de uitvraag te bevorderen.

2. Opzet en uitvoering van het onderzoek

De detaillering van de cultuurlasten van gemeenten is in dit onderzoek hetzelfde als die bij de pilot is vastgesteld en gebruikt. Criteria bij de vaststelling waren, naast aansluiting bij de Iv3-uitvraag, de herkenbaarheid voor het cultuurveld/cultuurbeleid en daar waar mogelijk aansluiting bij de bestaande gegevensverzameling van OCW, Cultuurfondsen, de G9 en de Gegevensbank OCW meerjarig gesubsidieerde instellingen. De detaillering van de cultuurlasten van provincies is voor dit onderzoek in overleg met de begeleidingscommissie vastgesteld. De indeling sluit nauw aan bij die

---

¹ Informatie voor Derden (Iv3) is een informatiesysteem. Hierin staat welke financiële informatie de gemeente, provincie en gemeenschappelijke regeling moet verstrekken. En op welke manier. De afnemers van deze financiële informatie zijn onder meer de financiële toezichthouder, de Europese Unie, het ministerie van BZK en het CBS.

van de gemeenten om optelbaarheid van de uitkomsten te waarborgen. Alle 388 gemeenten uit het verslagjaar 2017 alsmede alle twaalf provincies zijn middels een e-mail benaderd om mee te doen aan het onderzoek.

Gemeenten en provincies hanteren in de reguliere uitvraag Iv3 en dus ook in dit onderzoek het zogenaamde baten- en lastenstelsel. In dit stelsel worden baten en lasten die op meer dan één jaar betrekking hebben over de verschillende jaren verspreid. Als gemeenten of provincies investeren in bijvoorbeeld een bibliotheek zien we deze kosten niet volledig terug in het jaar waarin de investering verricht wordt, maar verspreid over de jaren als afschrijvingen.

De uitvraag in het kader van het onderzoek is op 31-05-2018 door het CBS uitgezonden aan gemeenten en provincies in aansluiting op de reguliere Iv3-uitvraag voor de jaarrekening. Dit om zoveel mogelijk aan te sluiten op het reguliere Iv3-proces ten einde de administratieve lastendruk te minimaliseren. Op deelname aan het onderzoek rustte geen verplichting. De medewerking van gemeenten en provincies was daarmee volledig op vrijwillige basis. Gevraagd werd door het CBS de uitvraag van de detaillering voor 15 juli 2018 ingevuld te retourneren, dezelfde datum die als uiterste inzenddatum gold voor de reguliere uitvraag Iv3 jaarrekening 2017. Al eerder was een vooraankondiging van het onderzoek aan gemeenten en provincies gezonden, zodat zij zich op de uitvraag konden voorbereiden. In de begeleidende aanschrijfbrief bij zowel de vooraankondiging als de uitvraag hebben het ministerie van OCW, de VNG en de Boekmanstichting het belang van de detaillering van cultuuruitgaven benadrukt. In de uitvraag zijn naast de vastgestelde detailtabel nog vier aanvullende kwalitatieve vragen opgenomen, alsmede een vraag naar majeure cultuurlasten die in de reguliere uitvraag Iv3 niet onder de posten 5.3 t/m 5.6 (gemeenten) en 7.1 t/m 7.9 (provincies) zijn opgenomen. Op 27-07-2018 en 14-08-2018 zijn rappels uitgestuurd naar gemeenten en provincies die op dat moment nog niet gerespondeerd hadden.

Het CBS heeft de binnengekomen uitvraag kwantitatief en kwalitatief geanalyseerd. Het CBS heeft daarbij onder meer gebruik gemaakt van de resultaten van de reguliere uitvraag Iv3 jaarrekening 2017. De uitvraagmodellen die in het onderzoek zijn gebruikt bij gemeenten en provincies, zijn in de bijlagen 2 en 3 opgenomen.

3. Respons en uitkomsten

3.1 Respons, non-respons en gemeenten die niet (volledig) hebben gedetailleerd

Voor dit onderzoek hebben alle provincies gerespondeerd en 362 van de 388 gemeenten. Gezien het feit dat deelname aan het onderzoek vrijwillig was, is dit een zeer hoge respons. Onder de 362 responderende gemeenten hebben vijf gemeenten in het geheel niet gedetailleerd en acht gemeenten hebben alleen de post 5.3 'Cultuurprestatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie' niet gedetailleerd maar de overige posten wel. Dit omdat zij de gevraagde detaillering niet of slechts met grote inspanningen kunnen leveren. Dit betekent dat van 39 van de 388 gemeenten geen (volledige) detaillering van de cultuurlasten 2017 is ontvangen. Voor de niet-responderende gemeenten zijn de niet gedetailleerde lasten uit de reguliere uitvraag Iv3 overgenomen en is de detaillering geïmputeerd aan de hand van de detaillering van gemeenten uit de overeenkomstige grootteklasse. Voor de elf gemeenten die wel hebben gerespondeerd maar de cultuurlasten niet (volledig) hebben gedetailleerd, is de detaillering eveneens geïmputeerd aan de hand van de

detaillering van gemeenten uit de overeenkomstige grootteklasse. De gemeenten zonder detaillering betreffen voornamelijk kleinere gemeenten. De gemeenten waarvoor detaillering ontvangen is maken 93,8% uit van de totale gemeentelijke cultuurlasten en de gemeenten waarvoor dit niet het geval is nemen dus 6,2% van de totale gemeentelijke cultuurlasten voor hun rekening. Alle twaalf provincies hebben gerespondeerd en gedetailleerde informatie aangeleverd. Tezamen met de wijze waarop de detaillering voor de gemeenten zonder detailgegevens is geïmputeerd is de conclusie gerechtvaardigd dat de kans dat de mate van niet-detaillering verstorend werkt op de uitkomsten van dit onderzoek, klein is.

3.2 Resultaat detaillering cultuurlasten gemeenten en provincies jaarrekening 2017

In totaal rapporteren gemeenten en provincies in dit onderzoek over het verslagjaar 2017 voor 2.138 miljoen euro aan cultuurlasten. Gemeenten nemen hiervan 1.836 miljoen euro voor hun rekening en provincies 302 miljoen euro. Het resultaat van de detaillering komt voor gemeenten nauw overeen met de totale cultuurlasten volgens de reguliere uitvraag Iv3. In deze uitvraag hebben gemeenten aangegeven in totaal 1.846 miljoen euro aan cultuurlasten voor het jaar 2017 gehad te hebben, een verschil van slechts 10 miljoen euro oftewel 0,5 procent met de uitvraag detaillering. Bij de provincies valt minder eenduidig vast te stellen of de totalen uit de uitvraag detaillering overeenkomen met die van de reguliere uitvraag Iv3. Dit doordat in de reguliere uitvraag onder de taakvelden 7.2 “Maatschappij” 7.9 “Cultuur en maatschappij overige lasten” ook lasten vallen die niet tot cultuurlasten gerekend worden. De totaalresultaten voor het taakveld 7.1 “Cultuur” kunnen echter wel vergeleken worden en vallen voor de uitvraag detaillering ten opzicht van de reguliere uitvraag Iv3 detaillering ongeveer 4 miljoen euro, oftewel bijna 8 procent hoger uit. De 4 grootste gemeenten (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) nemen gezamenlijk een aanzienlijk deel van de cultuurlasten van gemeenten voor hun rekening. Zij rapporteren gezamenlijk 525 miljoen euro aan cultuurlasten, oftewel bijna 29 procent van de gemeentelijke cultuurlasten. De grootste culturele lastenposten van gemeenten zijn in aflopende omvang podiumkunsten (27,7 procent van de totale cultuurlasten van gemeenten), bibliotheken (21,4 procent van de totale cultuurlasten van gemeenten), musea (13,6 procent van de totale cultuurlasten van gemeenten) en kunst- en cultuureducatie (10,9 procent van de totale cultuurlasten van gemeenten). Bij gemeenten heeft 10,6% van de cultuurlasten oftewel ongeveer 195 miljoen euro betrekking op overige lasten. Provincies hebben relatief hoge lasten op het gebied van cultureel erfgoed. Deze lasten maken meer dan een derde van de totale cultuurlasten van provincies uit. Bij provincies zijn ook de cultuurlasten van musea (15,5 procent van de totale cultuurlasten van provincies) en bibliotheken (14,6 procent van de totale cultuurlasten van provincies) van provincies relatief hoog. Gemeenten en provincies geven in het onderzoek aan dat er nauwelijks sprake is van cultuurlasten buiten de taakvelden waarvoor in dit onderzoek detaillering is gevraagd.

Een aantal gemeenten en provincies kan echter “multifunctionele” cultuurlasten niet goed verdelen over de detailposten en hebben deze lasten daarom opgenomen onder overige lasten. Voorbeelden hiervan zijn personeelslasten en de lasten van multifunctionele gebouwen. Vooral de vier grote steden gezamenlijk laten relatief hoge overige cultuurlasten zien, wellicht speelt ook hier de al dan niet detaillering van de cultuurlasten die betrekking hebben op meerdere disciplines een rol. Amsterdam geeft bijvoorbeeld aan dat het Amsterdams Fonds voor de Kunsten als intermediair 35

miljoen euro aan subsidie voor alle vormen van kunst ontvangt. Het fonds verdeelt de subsidie over kleinere kunstinstellingen, waarbij voor Amsterdam het onderscheid niet verder te maken is. Daarom boekt Amsterdam volledige 35 miljoen euro op taakveld 5.3.5 “Overig”. De gemeente Utrecht meldt dat de subsidies aan beheerinstellingen die verschillende kunstdisciplines huisvesten, de wijkcultuurhuizen en de instelling die de gemeentelijke Cultuurpromotie verzorgt, ondergebracht zijn onder het taakveld 5.3.5 “Overig”. Daarnaast zijn ook de overhead en discipline overstijgende kosten (zoals advieskosten) gelabeld aan taakveld 5.3.5 “Overig”. Den Haag geeft aan dat voor de toewijzing van de kosten van vastgoed alleen een onderscheid gemaakt wordt in musea en accommodaties voor kunstbeoefening. Het valt zonder nader onderzoek moeilijk te kwantificeren hoeveel van de totale cultuurlasten die nu onder “overig” geboekt staan betrekking op cultuurlasten die betrekking hebben op meerdere disciplines. Indien we aannemen dat hooguit de helft van de overige cultuurlasten van provincies en gemeenten in werkelijkheid betrekking heeft op meerdere disciplines, dan zou het om hooguit 120 miljoen euro gaan, oftewel ongeveer 6% van de totale cultuurlasten.

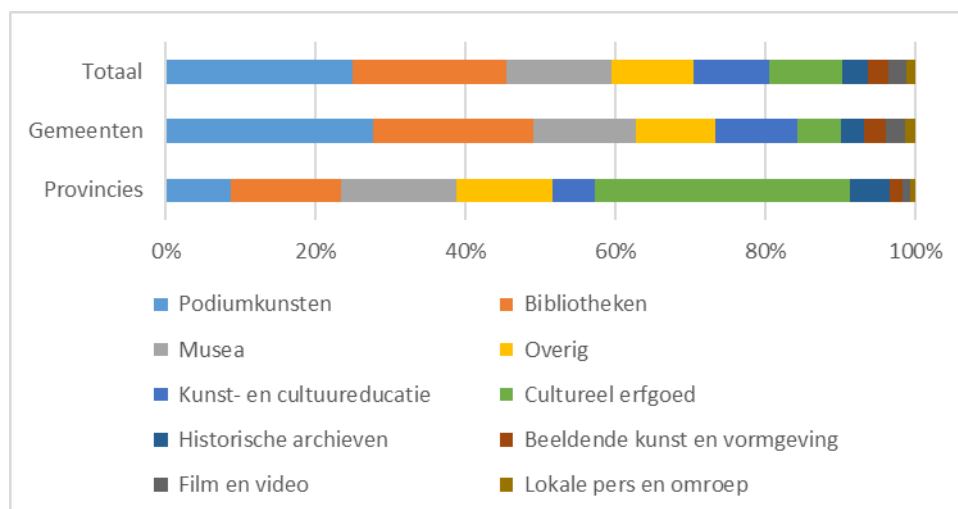
Tegenover de 2.138 miljoen aan cultuurlasten van gemeenten en provincies gezamenlijk staan 255 miljoen euro aan rechtstreekse cultuurbaten, waarvan 17 miljoen euro bij provincies en 238 miljoen euro bij gemeenten. Voorbeelden hiervan zijn entreegelden voor musea en lidmaatschapsgelden voor bibliotheken. De rechtstreekse cultuurbaten liggen dus aanzienlijk lager dan de cultuurlasten. De cultuurbaten zouden echter wel iets hoger kunnen liggen dan in dit onderzoek aangegeven. Dit komt doordat bij provincies alleen de baten bij taakveld 7.1 “Cultuur” opgenomen daar de baten onder de taakvelden 7.2 “Maatschappij” en 7.9 “Cultuur en maatschappij overige lasten” voor het overgrote merendeel betrekking hebben op baten die niet betrekking hebben op cultuur. Overigens kunnen gemeenten en provincies ook nog andere baten hebben die samen hangen met cultuur, zoals bijvoorbeeld bijdragen van het ministerie van OCW. Deze zijn op andere taakvelden verantwoord en vallen met dit onderzoek niet nader te specificeren. Onderstaand zijn een aantal tabellen opgenomen die uitkomsten van het onderzoek op een geaggregeerd niveau laten zien. Ook is een kaartje van Nederland opgenomen waarin per gemeenten de totale cultuurlasten per inwoner in euro’s opgenomen zijn. Hierbij is een indeling in 5 klassen gehanteerd: minder dan 30 euro per inwoner, van 30 tot 40 euro per inwoner, 40 tot 50 euro per inwoner, 50 tot 100 euro per inwoner en meer dan 100 euro per inwoner.

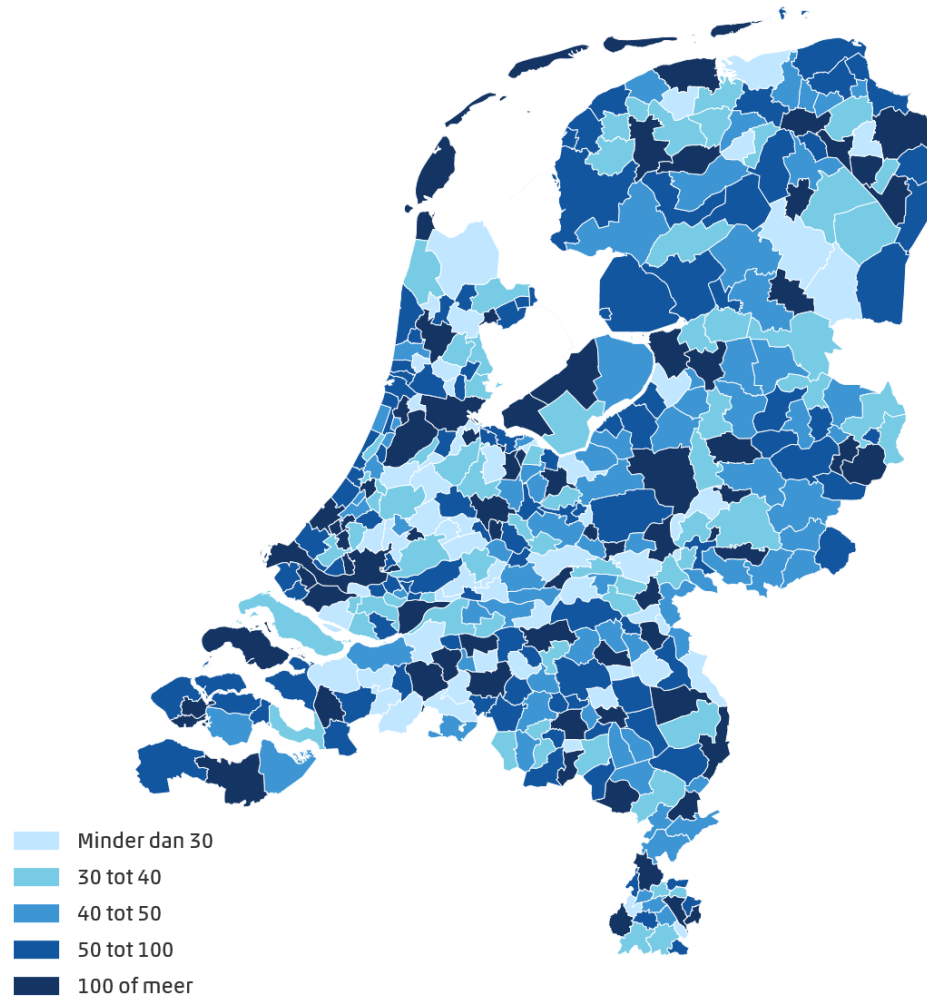
Tabel 1. Cultuurlasten en baten gemeenten en provincies, jaarrekening 2017, in duizenden euro's

Lasten	Provincies	Gemeenten	Totaal
Totaal	301.503	1.836.053	2.137.556
w.v.			
Podiumkunsten	26.360	508.887	535.247
Bibliotheken	44.025	393.683	437.708
Musea	46.794	250.109	296.903
Overig	38.742	194.661	233.403
Kunst- en cultuureducatie	17.108	199.246	216.354
Cultureel erfgoed	102.402	107.712	210.114
Historische archieven	15.962	55.915	71.877
Beeldende kunst en vormgeving	4.855	55.301	60.156
Film en video	3.252	45.564	48.816
Lokale pers en omroep	2.003	24.975	26.978
Baten			
Totaal	16.836	237.984	254.820

Grafiek 1. Detaillering cultuurlasten gemeenten en provincies als percentage van de totale cultuurlasten, jaarrekening 2017

Cultuurlasten per gemeente (euro per inwoner)

In de tabellen die zijn opgenomen in bijlage 1, worden de resultaten gepresenteerd voor totaal Nederland, per provincie en naar grootteklasse van gemeenten. De gemeenten zijn ingedeeld in acht grootteklassen te weten: GK 1 (250.00 inwoners of meer, de vier grootste gemeenten), GK 2 (150.000 tot 250.000 inwoners), GK 3 (100.000 tot 150.000 inwoners), GK 4 (50.000 tot 100.000 inwoners), GK 5 (20.000 tot 50.000 inwoners), GK 6 (10.000 tot 20.000 inwoners), GK 7 (5.000 tot 10.000 inwoners) en GK 8 (Minder dan 5.000 inwoners).

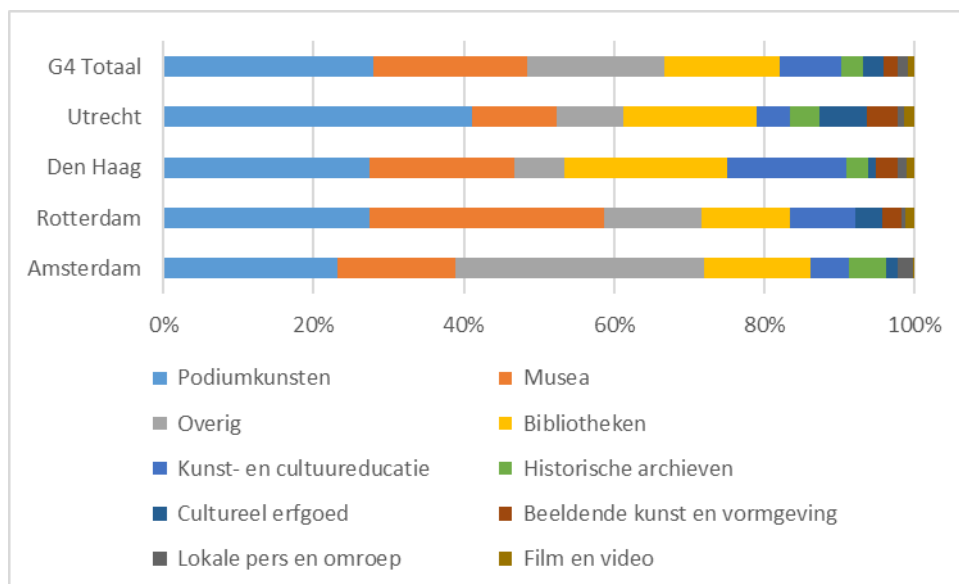
In de tabellen zijn de uitkomsten van alle provincies individueel herkenbaar opgenomen. De resultaten van de gemeenten waarvoor het CBS de detaillering (deels) geraamd heeft, worden niet individueel in de tabellen weergegeven. Zij worden voor totaal Nederland, per provincie en per grootteklasse van gemeenten weergegeven onder de kop "Totaal gemeenten waarvan detail geraamd is".

Tabel 2. Cultuurlasten vier grootste gemeenten, jaarrekening 2017 (in duizenden euro's)

Lasten	Amsterdam	Rotterdam	Den Haag	Utrecht	G4 Totaal
Totaal	186.664	159.343	103.977	74.678	524.662
w.v.					
Podiumkunsten	43.266	43.701	28.482	30.729	146.178
Musea	29.487	49.788	20.004	8.386	107.665
Overig	61.719	20.394	7.057	6.637	95.807
Bibliotheken	26.441	18.880	22.328	13.225	80.874
Kunst- en cultuureducatie	9.445	13.932	16.510	3.371	43.268
Historische archieven	9.253	28	3.054	2.937	15.272
Cultureel erfgoed	2.713	5.708	1.089	4.607	14.117
Beeldende kunst en vormgeving	0	4.059	3.119	3.071	10.249
Lokale pers en omroep	3.725	892	1.252	698	6.567
Film en video	605	1.961	1.082	1.017	4.665

Grafiek 2. Cultuurlasten vier grootste gemeenten als percentage van de totale cultuurlasten, jaarrekening 2017

De vier grootste gemeenten laten een divers beeld zien voor wat betreft de verdeling van de cultuurlasten over de detailposten. Dit zal deels te maken hebben met verschillende beleidskeuzen, maar ook met de wijze waarop de detaillering in de uitvraag is ingevuld en of er bijvoorbeeld gewerkt wordt met fondsen die namens gemeenten subsidies verstrekken op het gebied van cultuur. Opvallend is de post “Beeldende kunst en vormgeving” bij de gemeente Amsterdam. Het

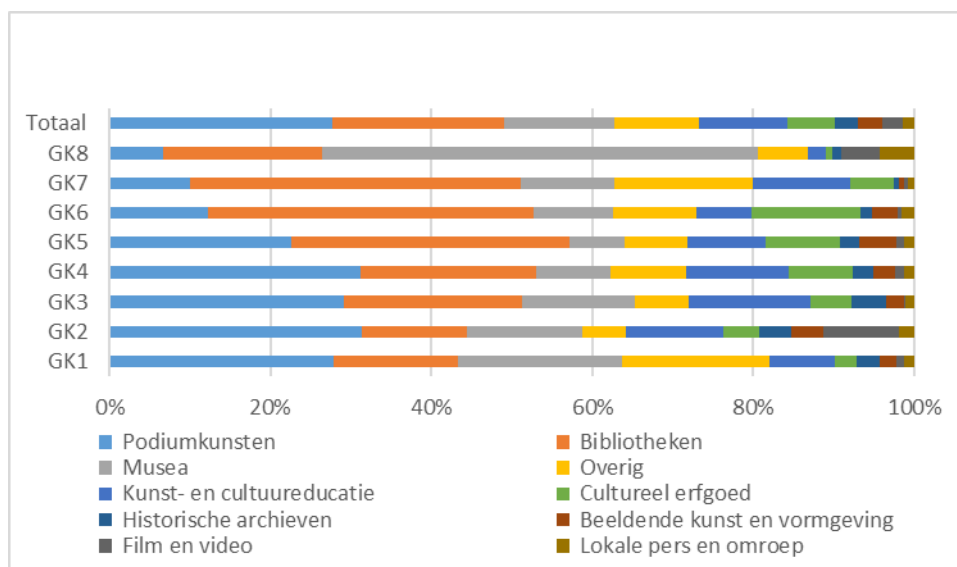

feit dat deze post op nul staat kan te maken hebben met het “Amsterdams Fonds voor de kunsten” via welke een deel van de cultuurlasten van de gemeente verlopen. In de paragraaf 3.3 “Resultaten van de kwalitatieve uitvraag” wordt hier dieper op ingegaan.

Tabel 5. Detaillering cultuurlasten als percentage van totale cultuurlasten per grootteklasse gemeenten, jaarrekening2017

Lasten	GK1	GK2	GK3	GK4	GK5	GK6	GK7	GK8	Totaal
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100
w.v.									
Podiumkunsten	27,9	31,5	29,2	31,2	22,6	12,3	10,0	6,7	27,7
Bibliotheken	15,4	13,0	22,1	21,9	34,6	40,4	41,1	19,6	21,4
Musea	20,5	14,4	14,0	9,2	6,9	9,8	11,7	54,2	13,6
Overig	18,3	5,4	6,7	9,4	7,7	10,4	17,1	6,2	10,6
Kunst- en cultuureducatie	8,2	12,2	15,1	12,8	9,8	6,8	12,1	2,2	10,9
Cultureel erfgoed	2,7	4,5	5,1	7,9	9,2	13,6	5,5	0,7	5,9
Historische archieven	2,9	3,9	4,4	2,6	2,4	1,4	0,6	1,2	3,0
Beeldende kunst en vormgeving	2,0	4,0	2,2	2,6	4,6	3,2	0,6	0,0	3,0
Film en video	0,9	9,4	0,2	1,1	0,9	0,5	0,6	4,8	2,5
Lokale pers en omroep	1,3	1,9	1,0	1,3	1,3	1,5	0,7	4,2	1,4

Grafiek 3. Detaillering cultuurlasten gemeenten per grootteklasse als percentage van de totale cultuurlasten, jaarrekening 2017

Kleinere gemeenten blijken gemiddeld relatief weinig te besteden aan podiumkunsten en relatief veel aan bibliotheken. Voor kleinere gemeenschappen is het relatief duur om voorzieningen voor podiumkunsten te creëren en om bibliotheken in stand te houden. Bij het in stand houden van bibliotheekvoorzieningen speelt de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) waarschijnlijk een rol. Bovendien kunnen bibliotheken vanwege de sociale component op een breder politiek draagvlak rekenen dan veel andere culturele voorzieningen. Evenals aan podiumkunsten besteden kleinere gemeenten gemiddeld minder aan kunst- en cultuureducatie en beeldende kunst en vormgeving.

Ontwikkelingen in de loop der tijd over hetgeen bovenstaand is beschreven, kunnen met dit eenmalige onderzoek niet geduid worden. Toekomstige ontwikkelingen zouden gevolgd kunnen worden door het onderzoek voor volgende verslagjaren te herhalen. Overigens is het jaar 2017 het eerste verslagjaar na een grondige revisie van de indeling van de uitvraag lv3, waarbij is overgestapt van een indeling in functies naar een aanzienlijk lager aantal taakvelden. Niet uit te sluiten valt dat gemeenten en provincies enige tijd nodig hebben om hun systemen op deze nieuwe indeling aan te passen.

3.3 Resultaten kwalitatieve uitvraag

Meer dan de helft van de deelnemers heeft de kwalitatieve uitvraag niet ingevuld.

Van de deelnemers die deze wel hebben ingevuld geven op vraag 1 (*U zult soms keuzen moeten maken waar u welke lasten onderbrengt en/of u in staat bent deze lasten toe te delen naar discipline. Bijvoorbeeld: de jaarlijkse subsidie aan een accommodatie waar zowel podiumkunsten als film worden vertoond. Kunt u toelichting geven op de relevante posten als u een dergelijke keuze maakt of een verdeelsleutel hanteert?*) aan geen verdeelsleutel te hebben gebruikt. De kanttekening daarbij is vaak wel dat het lastig een goede detaillering te maken. Enkele gemeenten verdelen aan de hand van het aantal FTE's, salariskosten of uren. De meeste gemeenten die de kwalitatieve uitvraag hebben ingevuld, hebben de cultuurlasten gedetailleerd aan de hand van subsidiestromen. Zoals onder paragraaf 3.2 is aangegeven geeft een aantal gemeenten en provincies echter aan "multifunctionele" cultuurlasten niet goed te kunnen verdelen over de detailposten en hebben deze lasten daarom opgenomen onder overige lasten. Voorbeelden hiervan zijn personeelslasten, de lasten van multifunctionele gebouwen en subsidies die verstrekt worden via fondsen.

Als antwoord op vraag 2 (*Deze uitvraag is bedoeld als een specificatie van de lv3-uitvraag. Zijn er naar uw inzicht uitgaven aan cultuur die niet worden meegenomen binnen de lv3 uitvraag, en dus ook niet bij deze nadere specificatie? Kunt u aangeven om wat voor soort uitgaven dat gaat? U kunt daarbij bijvoorbeeld denken aan uitgaven voor cultuureducatie die via scholen lopen*) geven vrijwel alle responderende gemeenten aan dat er geen cultuurlasten zijn die niet worden meegenomen in de reguliere lv3-uitvraag. Het kan voorkomen dat uitgaven aan cultuuronderwijs worden meegenomen onder onderwijs. In de kwantitatieve uitvraag zijn vrijwel geen bedragen opgenomen onder de vraag naar cultuurlasten bijten de waargenomen taakvelden.

Uit de beantwoording van vraag 3 (*Gemeenten kunnen verschillend omgaan met de investeringen in vastgoed en de afschrijving daarvan. Soms wordt een investering in één keer afgeschreven en soms*

wordt er jaarlijks afgeschreven. Soms worden deze investeringen toegerekend aan het betreffende beleidsterrein, soms worden ze apart geadmistreerd. Hoe is dit bij uw gemeente geregeld, en hoe beïnvloedt dit de hoogte van de lasten van het cultuurbeleid?) blijkt dat gemeenten investeringen activeren en dat afschrijvingen meegenomen worden bij het betreffend beleidsterrein, in dit geval cultuur. Dit sluit goed aan bij de beantwoording van vraag 2. Desalniettemin lijkt het soms lastig de kosten van bijvoorbeeld multifunctionele gebouwen goed te verdelen over de verschillende betrokken beleidsterreinen.

Bij vraag 4 (*Hoe hoog is uw totale cultuurbegroting in 2017? Sluit de Iv3-uitvraag aan op deze begroting? Zo nee, waar liggen de afwijkingen?)* geeft het overgrote deel van de gemeenten aan dat de detaillering aansluit op de reguliere uitvraag Iv3. Dat blijkt ook uit de analyse van de kwantitatieve uitkomsten van het CBS. Een enkele gemeente geeft aan dat salariskosten (uren) niet zijn meegenomen in vergelijking met de IV3. Enkele gemeenten zijn door het uitvoeren van de detaillering tot een ander inzicht gekomen, waardoor verschuivingen binnen taakvelden cultuur of soms daarbuiten voorkomen.

4. Samenvatting en conclusies

In totaal rapporteren gemeenten en provincies in dit onderzoek over het verslagjaar 2017 voor 2.138 miljoen euro aan cultuurlasten. Gemeenten nemen hiervan 1.836 miljoen euro voor hun rekening en provincies 302 miljoen euro. Tegenover de 2.138 miljoen aan cultuurlasten van gemeenten en provincies gezamenlijk staan 255 miljoen euro aan rechtstreekse cultuurbaten, waarvan 17 miljoen euro bij provincies en 238 miljoen euro bij gemeenten.

Voor dit onderzoek hebben alle provincies gerespondeerd en 362 van de 388 gemeenten. Voor 39 van de 388 gemeenten heeft het CBS de detaillering (deels) geïmputeerd aan de hand van de detaillering van gemeenten uit de overeenkomstige grootteklasse.

De detaillering van de cultuurlasten van gemeenten en provincies zoals gepresenteerd in de onderzoek lijkt daarmee een getrouw beeld te geven van wat gemeenten en provincies in hun administratie hebben opgenomen. Kanttekening hierbij is echter wel dat een aantal gemeenten en provincies aangeeft “multifunctionele” cultuurlasten niet goed te kunnen verdelen over de detailposten en hebben deze lasten daarom opgenomen onder overige lasten. Voorbeelden hiervan zijn personeelslasten, de lasten van multifunctionele gebouwen en subsidies die verstrekt worden via fondsen. Indien we aannemen dat hooguit de helft van de overige cultuurlasten van provincies en gemeenten in werkelijkheid betrekking heeft op meerdere disciplines, dan zou het om hooguit 120 miljoen euro gaan, oftewel ongeveer 6% van de totale cultuurlasten.